

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput III. Charitatis actus, seu affectus, & non solùm effectus, omnibus
ratione utentibus necessarius est necessitate medii ad salutem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

quatenus summè in se bonus & perfectus, fonsque omnis bonitatis & perfectionis. Et bonitatis quidem nomine quæcumque divina perfectio intelligitur, si sermo sit de charitate generaliter dicta; sed si sermo sit de charitate præfilius accepta, prout ab aliis virtutibus theologis ex parte objecti formalis distincta, intelligitur bonitas infinita in omni genere entis & boni, quatenus scilicet omnem in se complectitur bonitatem, omnem excellentiam, omnem delectabilitatem, omnem perfectionem, secundum ea quæ dixi to. 1. l. 8. n. 598.

- 4 Atque hinc perspicua est excellentia charitatis, tanta, ut à sanctis Doctoribus merito vocetur *regina virtutum*. A Discipulo quem diligebat Jesus, *plenitudo legis*. A Gregorio Magno l. 6. in Psal. 60. *mater & custodia omnium bonorum*. A Doctore charitatis Augustino ferm. 42. de temp. *decus sanguinis Christi*. Tr. 2. in epist. Joan. *margarita Evangelica*. Lib. 2. contra Julian. c.... *supereminantissimum donum*.

CAPUT II.

Charitatis supernaturalitas.

- 5 Charitatem esse donum supernaturale, constat ex ipsius definitione, *virtus infusa à Deo*, & ex iis quæ dixi to. 1. l. 9. c. 15. & seqq.

- 6 Quia verò de entibus supernaturalibus, charitatisque & aliorum actuum supernaturalitate frequentissima est apud Theologos mentio; in quo verò sita sit eorum supernaturalitas, adeò obscurum est, ut duos vix Theologos invenias eodem id modo explicantes; ad claram brevemque difficultatis istius explanationem sequentia observari possunt.

- 7 Primò, non omne illud supernaturale esse, quod superat exigentiam istius vel illius creaturæ particularis, in genere causæ materialis & efficientis. Quandoquidem ens supernaturale, ex communi Theologorum Philosophorumque Christianorum sensu, illud solum est, quod est supra naturalem facultatem creaturarum omnium, atque hoc sensu supra totam naturam creatam.

- 8 Secundò, sicut dantur quatuor causarum genera, scilicet efficiens, formalis, materialis, & finalis; sic considerari potest quadruplex supernaturalitas, videlicet in genere causæ efficientis, in genere causæ formalis, in genere causæ materialis, in genere causæ finalis.

- 9 Tertiò, supernaturale esse, illud omne, quod excedit totam naturam creatam, sive omnem facultatem naturalem creaturæ, secundum genus causæ, ad quod comparatur. Cum iste entis supernaturalis conceptus clarè explicet notionem ipsius, communi Theologorum Philosophorumque sensu recep-

tam; nec appareat quomodò meliùs explicari queat hoc quod dici solet, *supernaturale esse, quod superat facultatem totius naturæ creatæ*, nisi faciendo comparisonem ad diversa causarum genera, ita ut illud supernaturale sit in genere causæ efficientis, quod eo in genere superat vires naturales omnium creaturarum; in genere causæ materialis, quod per nullius creaturæ facultatem naturalem recipi potest in subiecto, respectu cuius supernaturale dicitur; in genere causæ formalis, quod per nullius creaturæ facultatem naturalem informare potest tale vel tale subiectum; in genere causæ finalis, quod respicit finem nullius creaturæ viribus naturalibus attingibilem.

Quartò, charitatem habitualementem, actualementem ex habituali procedentem, supernaturalem esse, tam in genere causæ efficientis, quam materialis & formalis: utpote inseparabiliter conjunctam cum gratia sanctificante, quæ secundum tria illa causarum genera, tam superat vires omnis creaturæ, quam unio hypostatica. Quam Cyrillus noster Alexandrinus in Concilio Ephesino absolute pronuntiat supernaturalem.

Charitas verò actualis, amplè & generaliter accepta, quæque nec procedit ex habitu charitatis, nec inseparabiliter conjuncta est cum gratia sanctificante, supernaturalis non est simpliciter & absolute, sed respectivè dumtaxat ad statum naturæ corruptæ, in quo donum est gratiæ actualis, sine quo nullus homo, in statu illo, Deum diligere potest finaliter propter se, ut pleribus demonstravi to. 1. l. 9.

An verò homo, in statu naturæ integræ, vel etiam Angelus, absque gratia actuali, Deum finaliter propter se diligere potuisset? Alii affirmant, alii negant, aientes, creaturam omnem rationalem, sibi relictam, finaliter reflecti ad seipsam, sive ad proprium bonum privatum, velut ad finem suum. Quod licet verum sit de natura corrupta, rationem non video quæ id demonstraret de natura integræ.

CAPUT III.

Charitatis actus, seu affectus, & non solum effectus, omnibus ratione mentibus necessariis est necessitate mediæ ad salutem.

Charitatis actum, seu affectum, adultis peccatoribus necessitate mediæ necessarium esse ad justificationem, etiam per Sacramenta Baptismi & Poenitentiae consequendam, agendo de Sacramentis Baptismi & Poenitentiae, multifariam multisque modis probamus. 1º. ex sacris oraculis. 2º. ex communi traditione Sanctorum veterum ac novissimorum. 3º. ex Scholasticorum Principibus, Magistro Sententiarum, Alensi, S. Thoma, S. Bonaventura, Baconio nostro,

Scholasticisque omnibus, qui scripserunt usque ad Tridentinum. 4°. ex Concilio Tridentino, majorique parte Theologorum Tridentinorum, eorum quoque qui Tridentini tempore, & proximè post illud scripserunt. 5°. ex sapientissimis Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, & eorum Ritualibus, ac Manualibus. 6°. ex plurium Facultatum Theologicarum resolutionibus. 7°. ex denso agmine Theologorum, & aliorum modernorum. 8°. ex theologicis rationibus efficacissimis, absurdissimisque ex adversa opinione confectariis.

14. Eandem omnibus ratione utentibus necessitate mediæ necessariam esse ad salutem, demonstratur ex hoc quod ratione utentibus vita æterna non datur, nisi per modum meriti, mercedis, & coronæ; ad hoc quippe significandum, vitam æternam sub ratione mercedis & coronæ nobis Scriptura proponit, Deumque necessariam necessitate mediæ credendum tamquam remuneratorem. Atqui nullum est opus meritorium, nisi ex charitatis affectu, uti docent S. Thomas, S. Bonaventura, & Theologi passim. Enimverò si habuero omnem fidem... & si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest ad salutem. 1. Cor. 13. Ubi sermonem esse de charitate operante, sive de charitate in actu, patet tum ex contextu, sequitur enim: *Charitas patiens est, benigna est... omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet, &c.* tum ex Galat. 5. 12. *In Christo Jesu neque circumciso aliquid valet (ad salutem) neque preputium, sed fides qua per charitatem operatur.*

15. Coronam etiam vita non repromisit Deus, nisi diligentibus se. Jacobi 1. 12. Et 1. Cor. 2. 8. *que preparavi eis qui diligunt illum.* Unde Ecclesia in Collecta Domin. V. post Pentecost. *Deus qui diligentibus te bona invisibilia preparasti.*

16. Nulli etiam vita æterna promittitur, nisi sub conditione servandi mandata. Joan. 19. 17. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata;* inter quæ primum maximumque est, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Unde Joan. 14. 24. *Qui non diligit me, sermones meos non servat.*

17. Denique qui non diligit me, manet in morte. Joan. 3. 15. Et, *si quis non amat D. N. J. C. sit anathema, Maran Atha.* 1. Cor. 16. 22. *Quomodo ergo salvus esse potest?*

CAPUT IV.

Charitatis actus, seu affectus, usdem necessarius est necessitate præcepti.

18. **C**onstat ex primo maximoque mandato quod Deus tradidit Deuteron. 6. & Salvator renovavit Matth. 22. *Diliges Deum.* Tom. 11.

minum Deum tuum ex toto corde tuo. Quod cum in sensu proprio sit intelligendum, per consequens intelligendum est de dilectione per internum charitatis affectum. Diligere namque ex toto corde, in sensu proprio & obvio, cordialem internumque dilectionis affectum perspicue designat, non externum dumtaxat dilectionis opus: utpote quod ad summum dilectio est in sensu figurato, quo effectus pro causa, vel signum pro significato sumitur. Imò si quis diligentius attendit, divinæ dilectionis effectus reverà non est talis, nisi quatenus ex Dei dilectione procedit (si enim ab alia aliqua dilectione procedat, non est effectus dilectionis Dei, sed alterius, nec per eum Deus effectum diligitur, sed aliud quidpiam, sive res illa ex cuius dilectione effectus ille procedit) igitur eo ipso quo divinæ dilectionis effectus præcipitur ut effectus ipsius, præcipitur & causa, sive affectus divinæ dilectionis.

Dices: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me.*

Respondeo id verum esse, non quia præcepta Dei dilectio in aliorum mandatorum custodia formaliter consistit; sed partim quia inde à posteriori colligitur (*probatio enim dilectionis, exhibitio est operis*) partim quia mandata Dei servari non possunt ut oportet, corde arido manus ad opus movendo, sed corde amoroso, opereque proinde exteriori cum interiori dilectione conjuncto, secundum illud Joan. 14. *Qui non diligit me, sermones meos non servat.* Et Sap. 6. *Dilectio custodia legum illius est.*

Merito proinde Alexander VII. hanc damnavit propositionem: *Homo nullo unquam tempore tenetur elicere actum fidei, spei, & charitatis, ex vi præceptorum ad eas virtutes pertinentium.* Docuerant eam Tamburinus l. 2. in Decal. c. 1. §. 1. n. 9. & 10. Et c. 3. §. 2. n. 2. Et Joannes Henriquez in qq. practicas q. 9. n. 703. Sed mirum est quod, post ipsius damnationem, Recentior Casuista veritus non fuerit sequentem docere impietatem, quam acriori censurâ Alexander VIII. velut hæreticam proteripit: *Bonitas objectiva consistit in convenientia objecti cum natura rationali; formalis verò in conformitate actus cum regula morum.* Ad hoc sufficit, ut actus moralis tendat in finem ultimum interpretative. Hunc homo non tenetur amare neque in principio, neque in decursu vite sue moralis.

Neque isti hæresi favet S. Thomas 2. 2. q. 44. a. 6. ad 2. ubi solum vult non peccare mortaliter, qui primum mandatum in via perfectè non implet, sicut impletur in patria. Imò ei perspicue contradicit 1. 2. q. 100. a. 10. in corp. *Actus charitatis considerari potest secundum quod est quidam actus per se, & hoc modo cadit sub præcepto legis, quod de hoc specialiter datur, scilicet, Diliges Dominum Deum tuum, &c.*

Non favet etiam Bernardus serm. 50. in 22